

Teatrul Național
din Craiova

SOARELE ȘI LUNA

spectacol de balade
și lirică populară

N-am citit și n-am ascultat niciodată *Meșterul Manole* sau *Miorița* fără să fim tulburați și emoționați de ceea ce e profund și sublim în ele. Am trăit această emoție, deunăzi, la Teatrul Mic, unde, un grup de actrițe de la „Naționalul” craiovean ne-au redat, într-un spectacol de balade și lirică populară, câteva din cele mai de preț podoabe ale folclorului nostru. În afara unei nespuse de frumoase și tulburătoare versiuni muntenești a *Mioriței*, nimic din ceea ce ne-a oferit reprezentarea craioveană nu ne-a fost străin. Și minunata legendă a strănici și blestematei iubiri dintre Soare și sora lui, Luna — Sinziana, veșnic alergând în spațiu și încântându-se niciodată; și baladele eroice ale lui *Negru Vodă și-a lui ceată*, a lui *Pintea Vițeazul* sau a lui *Toma Alinos*; și nostalgicele cîntece ardelenesti și bănățene de dor și jale; și daținele de la nuntă sau de la botez; și ritualul cu bocete de la moarte; și săltărețele strigături, țintind cu șfichiul umorului păcatele omenești; și, mai ales, aceea nestemată a tezaurului nostru folcloric, tragedia evocare a celui ce-a zidit-o la temelie minăstirii Argeșului pe Ana, pentru a da viabilitate și trăinicie eternei aspirații spre creație și frumos — toate ne-au fost cunoscute și familiare. Aceste epodopere ale literaturii populare pot provoca de fiecare dată atîtea emoții și idei cîte emoții și idei își fac despre ele, cei care se încumetă să ni le readucă în memorie.

Spectacolul, în forma lui elegantă și sobră, a mărturisit emoția puternică a realizatorilor lui în fața atîtor profunde idei despre existența omenească, a atîtor gânduri grele sau luminoase și necesitatea de a-și exterioriza această emoție într-o concepție creatoare de nobilă teatralitate, de aceeași natură ca și a creației originale. Am avut bucuria să descoperim că grupul creatorilor craioveni s-a îndreptat către formele cele mai simple ale expresiei scenice evocînd esența dramatică și poetică a versurilor populare, cu autenticitate, cu sinceră vibrație, cu emoție vie, filtrată cu luciditate. S-a văzut bine că tot ceea ce au avut de spus în scenă cele șapte actrițe erau lucruri profund asimilate și comunicate direct, fără pretenții „înnoitoare”, fără adaosuri tehnice de prisos. Am apreciat forța și talentul artistei Marina Bașta (semnatară a scenariului și, împreună cu Emil Borogh-



Fascinanta simplitate a creației populare...

nă și a regiei) de a lăsa cale liberă fascinantei simplități a creației populare. În consecință, decantarea subtilă și expresivă din scenă a devenit prin simplitate tot mai înălțătoare, și, așa spune, mai somptuoasă. Calitatea acestui spectacol a constituit-o, în primul rînd, simțul proporțiilor, apoi geometria lui expresivă, construcția arhitecturală sugestivă a grupajelor, alternața armonioasă a ritmurilor. Acompaniamentul muzical (Gheorghe Zamfir) — nostalgia melope, tînguitorile accente dramatice sau ghidusele modulații datorate singurului instrument folosit în acest spectacol, clarinetul — a conferit reprezentăției un spor de emoție și putere de sensibilizare. Actrițele Marina Bașta, Mihaela Arsenescu, Ileana Sandu, Smaragda Olteanu, Elena Gheorghiu, Josefina Stoia și Constanța Nicolau au susținut armonios acordate în gesturi, și cu modulații variate de glasure o întregă gamă de stări și sentimente.

Demn de laudă este aportul inspirat al scenografului Eustațiu Gregorian, punctarea cu rafinament a atmosferei spectacolului prin cîteva elemente: șapte stâlpi subțiri de lemn sculptat, așezați simetric și grațios pe marginile unui practicabil și simbolicele semne metalice de Soarelui și Lunii. Excelente costumele. Ele celebrau într-o manieră stilizată costumul popular femeiesc, cu aspre conture, printr-un contrast puternic, dintre negrul intens al pesteleelor și al pieptarelor și albul strălucitor al cămeșii. Impresia de prospețime pe care ne-a transmis-o montarea reprezentată dovedea deplin convingătoare că terenul moștenirii noastre folclorice este mult mai întins decît se crede îndeobște, o sursă inepuizabilă de revitalizare a artei profesionale.

V. D.